

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 13CoP/20/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6423202500
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Zuzana Štolcová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:6423202500.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Zuzany Štolcovej a členov senátu JUDr. Márie Dubcovej, JUDr. Jána Burika, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: A. B., nar. XX.XX.XXXX a C. B., nar. XX.XX.XXXX, obe bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica, pracovisko Žiar nad Hronom, deti rodičov - matky: D. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom E. F. G. XXX/XX, XXX XX H. a otca: C. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom E. XXX/X, XXX XX I., J. H., o zvýšenie výživného pre maloleté deti, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 25P/139/2023-91 zo dňa 7. novembra 2023

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 25P/139/2023-91 zo dňa 7. novembra 2023 p o t v r d z u j e.

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd výrokom I. rozhodol tak, že otec C. B., nar. XX.XX.XXXX je povinný platiť na výživu mal. A. B., nar. XX.XX.XXXX zvýšeným výživným vo výške 150,- Eur mesačne a na výživu mal. C. B., nar. XX.XX.XXXX zvýšeným výživným vo výške 150,- Eur mesačne, vždy do 15. dňa vopred k rukám matky mal. detí, počnúc vykonateľnosťou rozsudku. Podľa výroku II. týmto dochádza k zmene rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 23P/15/2019-48 zo dňa 07.08.2019 v časti týkajúcej sa výživného na mal. deti. O nároku na náhradu trov prvoinštančného konania rozhodol výrokom III. tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. V odseku 1., 2. a 7. odôvodnenia napadnutého rozsudku okresný súd poukázal na návrh matky, doručený súdu dňa 21.09.2023 a jeho doplnenie v podaní doručenom mu dňa 05.10.2023, ktorým sa domáhala zvýšenia vyživovacej povinnosti otca k maloletému C. na sumu 150,- Eur mesačne a na maloletú A. na sumu 150,- Eur mesačne a ich zdôvodnenie.

3. Okresný súd v odseku 3. odôvodnenia napadnutého rozsudku uviedol obsah písomného vyjadrenia otca zo dňa 04.10.2023, ktorý s návrhom matky nesúhlasil a jeho dôvody.

4. V odsekoch 3. až 6. a 8. až 13. odôvodnenia napadnutého rozsudku okresný súd podrobne popísal zistenia z doručených listinných dôkazov, správy kolízneho opatrovníka, uviedol vyjadrenie matky, otca a kolízneho opatrovníka na nariadenom pojednávaní dňa 07.11.202 a za aplikácie § 26, § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 75 ods. 1, § 77 ods. 1, § 78 ods. 1 veta prvá, § 78 ods. 3 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej „Zákon o rodine“) v spojení s § 121 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozsudku.

5. Okresný súd poukázal na to, že ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine, ktorému zodpovedá procesné ustanovenie § 121 CMP, umožňuje v prípade, ak nastane zmena pomerov, zmeniť aj bez návrhu (u maloletých detí) dohody a súdne rozhodnutia o výživnom. Takáto zmena je prípustná od času, kedy došlo k zmene pomerov, teda aj so spätnou účinnosťou. Za zmenu pomerov v zmysle Zákona o rodine nemožno považovať akúkoľvek zmenu, avšak len takú zmenu, ktorá závažnejším spôsobom sa prejaví v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase predchádzajúceho rozhodovania súdu o výške výživného.

6. Vykonaným dokazovaním dospel okresný súd k záveru, že návrh matky na zvýšenie výživného na maloleté deti A. a C. je dôvodný.

7. Porovnávajúc všetky rozhodujúce okolnosti v čase predchádzajúceho rozhodnutia s okolnosťami zistenými v súčasnej dobe okresný súd zistil, že došlo k podstatnej zmene pomerov najmä u maloletých detí, ale aj u rodičov.

8. Okresný súd poukázal na to, že výživné na maloleté deti bolo určované naposledy rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 23P/15/2019-48 zo dňa 07.08.2019, počnúc dňom 11.09.2019, kedy rozsudok nadobudol právoplatnosť, teda pred štyrmi rokmi. Týmto rozsudkom súd zvýšil výživné na mal. A. z pôvodnej sumy 80,- Eur mesačne na sumu 110,- Eur mesačne a na mal. C. z pôvodnej sumy 70,- Eur mesačne na sumu 90,- Eur mesačne od právoplatnosti rozhodnutia súdu o zvýšení výživného. Manželstvo rodičov mal. detí bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 9P/10/2018-40 zo dňa 28.08.2018. Ohľadom úpravy práv a povinností k mal. deťom na čas po rozvoze manželstva súd schválil rodičovskú dohodu, v zmysle ktorej sa mal. deti zverili do osobnej starostlivosti matky. V čase posledného rozhodovania o zvýšenom výživnom v roku 2019 navštevovali mal. deti súkromnú materskú škôlku v H.. Od mesiaca september 2019 mal. A. nastúpila do 1. ročníka základnej školy. Matka detí bola v tom čase nezamestnaná, evidovaná na úrade práce. Otec detí bol zamestnaný ako operátor výroby vo firme FAURÁCIA v Hlohovci, kde pracoval na tri zmeny a dosahoval čistý príjem cca 600,- Eur.

9. Okresný súd skonštatoval, že od roku 2019 došlo k zásadnému zvýšeniu vyživovacích potrieb mal. detí, predovšetkým z dôvodu ich vyššieho veku, školskej dochádzky, a to nástupu mal. A. na II. stupeň základnej školy a mal. C. na I. stupeň základnej školy, ich záujmovými aktivitami, ako aj nárastu celkových životných nákladov. Okresný súd mal preukázané, že mal. A. je žiačkou 5. ročníka základnej školy a mal. C. je žiakom 3. ročníka základnej školy v H.. Obidve deti navštevujú tanečný krúžok v ZUŠ H., s čím matke vznikajú mesačné náklady 12,- Eur u každého dieťaťa zvlášť. Okrem toho A. chodí na doučovanie z anglického jazyka, s čím matke vznikajú mesačné náklady 30,- Eur a maloletý C. okrem návštevy tanečnej školy navštevuje futbalový krúžok, za ktorý má matka doposiaľ odpustené mesačné platby. V súvislosti s návštevou tohto krúžku jej vznikajú zvýšené náklady na zakúpenie športových potrieb.

10. Okresný súd uviedol, že u matky detí došlo k zmene pomerov od posledného rozhodovania, v súčasnosti je zamestnaná v Spojenej škole internátnej v H. ako pomocná kuchárka, jej mesačný čistý príjem je 716,38 Eur, čo mal preukázané z Potvrdenia o príjme zamestnávateľa zo dňa 03.10.2023. Okrem toho poberá prídavky na dve mal. deti v sume 120,- Eur mesačne. Spoločne s mal. deťmi žije v 1-izbovom byte, ktorý je v jej vlastníctve. Náklady na bývanie vyčíslila 55,- Eur mesačne na fond bytového spoločenstva, 50,- Eur mesačne na elektrinu, 800,- Eur ročne na zakúpenie dreva na kúrenie a 93,- Eur mesačne na splátku hypotéky na byt. Starostlivosť o mal. deti výlučne zabezpečuje matka, na ktorú skutočnosť súd pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti prihliadol podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine.

11. Podľa okresného súdu u otca detí došlo k nepatrnej zmene pomerov, žije aj v súčasnej dobe v spoločnej domácnosti so svojou družkou, podieľa sa na výdavkoch na chode jej domácnosti na adrese I., E. F. X. V mieste bydliska otca sa Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno nepodarilo vykonať sociálne šetrenie na uvedenej adrese z dôvodu, že ani v jednom určenom termíne sa na adrese nikto nenachádzal. U otca došlo k zvýšeniu jeho príjmu, ktorý v čase posledného rozhodovania bol v sume cca 600,- až 650,- Eur, jeho súčasný príjem činí 860,- Eur mesačne u nového zamestnávateľa Coop Jednota Nové Zámky. Do nástupu u nového zamestnávateľa bol otec zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie od 01.08.2023, ktorú skutočnosť mal okresný súd zistenú z Oznámenia Úradu práce,

sociálnych vecí a rodiny Komárno zo dňa 10.08.2023, pričom za obdobie august 2023 mu bola vyplatená dávka v nezamestnanosti v sume 454,30 Eur. U zamestnávateľa InWork s.r.o. so sídlom Dunajská Streda bol ukončený pracovný pomer dohodou na základe žiadosti zamestnanca, čo mal okresný súd zistené z Oznámenia tohto zamestnávateľa o ukončení jeho pracovného pomeru zo dňa 07.11.2023. U tohto zamestnávateľa dosahoval príjem za obdobie 05/2023 do 07/2023 v priemere 990,- Eur mesačne. Pracovný pomer otca u tohto zamestnávateľa bol ukončený dňa 31.07.2023 na jeho žiadosť, čím bolo možné konštatovať, že sa otec vzdal výhodnejšieho zamestnania či pracovnej pozície v zmysle ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine, na ktorú skutočnosť okresný súd pri určení výživného prihliadal. V dôsledku ukončenia jeho predchádzajúceho pracovného pomeru bol od 01.08.2023 evidovaný ako uchádzač o zamestnanie. Za toto obdobie mu bola vyplácaná dávka v nezamestnanosti v sume 454,30 Eur. Navyiac otec si svoju vyživovaciu povinnosť na mal. deti neplnil pravidelne, preto matka požiadala Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica o náhradné výživné za nezaplatené výživné za rok 2023 pre mal. C. v celkovej výške 310,- Eur a pre mal. A. v celkovej výške 390,- Eur, ktorú skutočnosť mal okresný súd zistenú z potvrdenia o poberaní náhradného výživného za nezaplatené výživné za rok 2023 na mal. deti ÚPSVaR Banská Štiavnica zo dňa 03.10.2023. Od posledného rozhodovania súdu sa otec s mal. deťmi nestretáva, ani ich žiadnym spôsobom nekontaktuje.

12. Nakoľko otec žiadnym spôsobom nezabezpečuje starostlivosť o mal. deti, na ich výžive sa žiadnym spôsobom nepodieľa, okresný súd túto skutočnosť zohľadnil pri určení výšky výživného (§ 62 ods. 4 Zákona o rodine). Navyiac pokiaľ otec uvádzal, že bol odsúdený na domáce väzenie a za zariadenie bude musieť platiť 50,- Eur, k tomuto považoval za potrebné okresný súd uviesť, že otec sa sám dopustil takého konania, v dôsledku ktorého mu bol uložený trest, a to trestným rozkazom zo dňa 21.08.2023 vydaným Okresným súdom Žiar nad Hronom, pod sp.zn. 2T 64/2023, ktorú skutočnosť mal zistenú z výpisu z registra trestov Generálnej prokuratúry SR zo dňa 02.10.2023.

13. Čo sa týka súčasného príjmu otca, ktorý by mal byť vo výške 860,- Eur, okresný súd považoval za potrebné konštatovať, že otec je zdravý a v priebehu konania nepreukázal obmedzenie pracovať, či zamestnať sa a dosahovať tak pravidelný príjem, aby sa mohol riadne podieľať na výžive svojich mal. detí. V tomto prípade nesie svoju rodičovskú zodpovednosť na zabezpečenie nevyhnutných životných podmienok svojich mal. detí. Ide o základnú rodičovskú povinnosť, zodpovednosť, k čomu musí svoj život aj patrične prispôbiť. Pokiaľ otec žiadal návrh matky na zvýšenie výživného zamietnuť, okresný súd zhodnotil, že u otca vykonaným dokazovaním nezistil skutočnosti smerujúce k tomu, že nie je v jeho schopnostiach a možnostiach dosahovať príjem aspoň vo výške priemernej mzdy v národnom hospodárstve Slovenskej republiky. V roku 2022 bola priemerná mzda v národnom hospodárstve Slovenskej republiky podľa údajov zo Štatistického úradu Slovenskej republiky vo výške 1.295,- Eur, v roku 2023 bola za 2.Q vo výške 1.419,- Eur brutto. V tejto súvislosti okresný súd lustráciou v Sociálnej poisťovni zistil, že otec z výkonu zamestnania v spoločnosti InWork s r.o. dosahoval hrubý príjem za mesiac 5/2023 vo výške 1.089,80,- Eur a za mesiac 7/2023 vo výške 1.137,29,- Eur. Z výkonu zamestnania v spoločnosti SKITUS Production s r.o. dosahoval otec priemerný hrubý príjem za obdobie 8/2022 až 11/2022 vo výške cca 1.004,- Eur.

14. Okresný súd poukázal aj na to, že pokiaľ sa súdu javí príjem rodiča ako nepravdepodobný, je jeho povinnosťou prihliadať na takzvanú potencialitu príjmov, t.j. na jeho zjavne nevyužité schopnosti. Princíp potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné spočíva v tom, že súd neprihliada len na skutočné príjmy povinného, ale vychádza z jeho potencialných príjmov, ktoré povinný mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové schopnosti, dopyt na trhu práce. Zo záverov aplikačnej praxe vyplýva, že pri určení výživného je rozhodujúci príjem rodiča, ktorý rodič reálne mohol dosiahnuť a nie príjem, ktorý rodič fakticky dosahuje, pretože princíp potenciality má prednosť pred princípom fakticity. Tento princíp sa uplatňuje aj vtedy, keď povinný svojím konaním berie na seba neprimerané majetkové riziká zahrňujúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, prípadne vedie až k strate jeho príjmu, a tým aj k strate možností platiť výživné. Obdobné negatívne dopady na možnosť platiť výživné, aké má konanie povinného, ktorým sa sám bez vážneho dôvodu vzdal doterajšieho výhodnejšieho zamestnania a zamenil ho za zamestnanie menej výhodné, kde dosahuje nižší príjem (§ 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine), má úmyselné protiprávne konanie povinného majúceho znaky trestnej činnosti, za ktoré bol vzatý do väzby a následne mu bol súdom uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, pri výkone ktorého došlo k poklesu alebo až k strate jeho príjmov (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR z 20.02.2019, sp.zn. 3Cdo/236/2018, tvorba prvej vety: najpravo.sk). Princíp potenciality príjmov

teda nevyžaduje detailné preukázanie všetkých príjmov povinného, pretože použitím tohto princípu súd podľa charakteru správania sa povinného vymedzuje fiktívnym (prezumpovaný príjem), ktorý je následne základom pre určenie výživného na dieťa (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31.03.2021, sp.zn. 5Cdo/14/2021). Potencialita teda znamená de facto, že povinný môže v daných podmienkach dosahovať zvýšený príjem, než deklaruje v rozhodnom období.

15. Vzhľadom na preukázanú zmenu pomerov na strane rodičov a mal. detí okresný súd dospel k záveru, že návrh matky na zvýšenie výživného je dôvodný. Bolo nesporné, že úmerne s vekom mal. detí sa matke zvyšujú výdavky spojené s výchovou, výživou, ošatením, obutím, krytím školských, športových potrieb detí. Súd preto zvýšil výživné na mal. A. zo sumy 110,- Eur na sumu 150,- Eur mesačne a na mal. C. zo sumy 90,- Eur na sumu 150,- Eur mesačne, so splatnosťou vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky, počnúc vykonateľnosťou rozsudku, ktoré okresný súd považoval za primerané veku, odôvodneným potrebám, záujmom mal. detí, ako aj možnostiam a schopnostiam otca. Podľa okresného súdu výška takto určeného výživného nebude pre otca znamenať neprimerané finančné riziko, a to aj s prihliadnutím na skutočnosť, že otec nemá viac vyživovacích povinností a bude riadne splácať svoje záväzky voči tretím osobám.

16. Okresný súd určil, že týmto rozsudkom dochádza k zmene rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 23P/15/2018-48 zo dňa 07.08.2019 v časti výšky výživného na maloleté deti.

17. O trovách konania rozhodol okresný súd v zmysle § 52 CMP tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania, nakoľko nezistil žiadne okolnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie náhrady trov konania, ani žiaden z účastníkov náhradu trov konania nežiadal priznať.

18. Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie otec maloletých detí v podaní zo dňa 20.11.2023 v spojení s doplnením na výzvu okresného súdu v podaní zo dňa 10.01.2024 (č.l. 102, 108 spisu). Uviedol, že nakoľko sa zamestnal vo firme Jednota ako skladník od 29.10.2023, jeho mesačný plat netto bol 860,- Eur a nakoľko bolo preukázané, že jeho príjem je menší, nevychádza mu platiť výživné 300,- Eur mesačne. Priateľka nemá vyšší príjem, má len minimálnu mzdu, pracuje na dohodu. Deti mali prísť na prázdniny do I., matka ich nepustila, deťom zabezpečil taxik, aby dlho nečakali. Deťom posielal darčeky. Nie je vlastníkom nehnuteľností. Nakoľko exekútor mu bude sťahovať z platu zameškané výživné, ešte nevie, koľko mu bude zrážať z výplaty. Na výživnom dlží okolo 4.886,93 Eur. Nakoľko je odsúdený na domáce väzenie na jeden rok a za zariadenie bude platiť mesačne 50,- Eur, žiada, aby súd rešpektoval jeho záujmy a s rozsudkom nesúhlasil. Uviedol zvýšené spoločné platby, a to komunálny odpad 100,- Eur ročne, plyn 135,- Eur, elektrina 50,- Eur, internet, televízia 160,- Eur, voda 100,- Eur, úver 190,- Eur, spoločné cestovné 100,- Eur mesačne, teda po zaplatení mu s priateľkou zostane na stravu, hygienu, oblečenie 200,- Eur, niektoré platby má odložené. Keď zaráta zvýšené výživné a zameškané, tak mu na živobytie nič nezostane. Žiadal, aby bola na súde aj pani K. L. ako svedok.

19. Okresný súd uznesením č.k. 25P/139/2023-104 zo dňa 02. januára 2024 vyzval odvolateľa/otca, aby v lehote 10 dní od doručenia uznesenia svoje podanie doručené súdu dňa 20.11.2023, ktoré by podľa svojho obsahu mohlo byť odvolanie voči rozsudku č.k. 25P/139/2023-91 zo dňa 07.11.2023, doplnil nasledovne:

- riadne označil účastníkov konania, aby boli identifikovaní menom, priezviskom, dátumom narodenia a adresou trvalého pobytu;
- uviedol, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody);
- uviedol, čoho sa svojim podaním/odvolaním domáha (odvolací návrh);
- opatril odvolanie svojim podpisom s tým, aby opravené a doplnené podanie odvolateľ – otec predložil súdu s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každá zo strán obdržala jeden rovnopis, pričom v poučení tohto uznesenia bolo okrem iného uvedené, že ak sa v lehote určenej súdom podanie nedoplní alebo neopraví, súd podanie odmietne; to neplatí, ak pre uvedený nedostatok možno v konaní pokračovať (§ 129 ods. 3 CSP).

20. Na výzvu okresného súdu otec uskutočnil podanie zo dňa 10.01.2024 (č.l. 108 spisu), v ktorom uviedol nacionálne matky, otca a mal. detí. Otec ďalej uviedol, že od 01.12.2023 je evidovaný na Úrade práce v Hurbanove, toho času má elektronický náramok na nohe, čo ho obmedzuje v hľadaní nového zamestnania, lebo zamestnávateľa vyžadujú čistý trestný register, ktorý už nemá z dôvodu

zameškaného výživného na jeho dve maloleté deti. Za novú skutočnosť považoval to, že u očnej lekárky mu bola zistená očná choroba tupozrakosť, hrozí mu oslepnutie, z ktorého dôvodu nemôže dvíhať ťažké bremená a robiť nočné zmeny. Tiež sa mu zvýšili náklady na bývanie. Od januára nemá nárok na podporu v nezamestnanosti. Pripojil rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno zo dňa 19.12.2023, ktorým mu bolo oznámené, že je zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie podľa § 43 ods. 3 zákona č. 5/2004 Z.z. o skončení zamestnania.

21. Predkladacou správou č.k. 25P/139/2023-112 zo dňa 24.01.2024 okresný súd predložil spis s opravným prostriedkom, ktorý podal otec mal detí proti rozsudku Okresného súdu v Žiari nad Hronom sp.zn. 25P/139/2023-91 zo dňa 07.11.2023. V predkladacej správe bolo uvedené, že opis odvolania otca mal. detí nebol doručovaný na vyjadrenie, nakoľko nespĺňa všetky náležitosti riadneho odvolania, na doplnenie ktorých bol otec vyzvaný uznesením č.k. 25P/139/2023-104 zo dňa 02.01.2024.

22. Odvolací súd podaním zo dňa 06.02.2024 (č.l. 113 spisu) odvolanie otca spolu s doplnením doručil kolíznemu opatrovníkovi a matke s možnosťou sa k nemu v lehote 10 dní písomne vyjadriť.

23. Kolízny opatrovník v podaní zo dňa 12.02.2024 (č.l. 118 spisu) uviedol, že po oboznámení sa s odvolaním otca zotrváva na vyjadrení v Správe zo dňa 02.11.2023, ako aj na ústnych vyjadreniach na pojednávaní a stotožňuje sa s rozhodnutím okresného súdu.

24. Matka vo vyjadrení zo dňa 13.2.2024 (č.l. 123 spisu) uviedla, že vo veci zvýšenia výživného na maloleté deti okresný súd rozhodol na základe predložených listinných dôkazov, správy kolíznej opatrovníčky a vlastného skúmania, s ktorým súhlasí. Všetky dôvody, ktoré otec v odvolaní uvádza, sú len zhrnutím faktov, ktoré okresný súd pri rozhodovaní poznal. Exekučné zrážky, záznam v registri trestov a domáce väzenie, sú len dôsledkom neplatenia výživného na mal. deti. Nevidela dôvod, aby dlh na výživnom a následná exekúcia boli argumentom na odvolanie. Otec žije v domácnosti s priateľkou, teda sú na výdavky dvaja. Matka žije s deťmi sama a okrem bežných výdavkov sa musí postarať aj o výdavky a starostlivosť o deti v čase choroby a školských prázdnin. Otec má možnosť si nájsť lepšie platenú prácu a aj pracovať cez víkend, či v noci. Matka je pri hľadaní práce obmedzená starostlivosťou o deti, teda v noci a cez víkend pracovať nemôže. Navrhla odvolanie zamietnuť a rozsudok okresného súdu potvrdiť.

25. Postupom krajského súdu, a to podaním zo dňa 14.02.2024 bolo vyjadrenie kolízneho opatrovníka a matky doručené otcovi (doručenka na č.l. 130 spisu), vyjadrenie kolízneho opatrovníka bolo doručené matke (doručenka na č.l. 129 spisu) a vyjadrenie matky bolo doručené kolíznemu opatrovníkovi (doručenky na č.l. 128 spisu) s možnosťou sa v lehote 10 dní písomne vyjadriť, ktorú možnosť kolízny opatrovník nevyužil.

26. Otec v podaní zo dňa 28.02.2024 uviedol, že jeho životné náklady sa zvýšili, ale plat nemá vyšší, ako mal predtým. To, že žije v jednej domácnosti s priateľkou, neznamená, že je povinná platiť výživné na jeho deti, nakoľko pracuje len na dohodu a jej príjem je menší, ako jeho. Všetky výdavky platia spoločne, nakoľko ich rozpočet na bývanie presahuje 600,- Eur a na vyžitie im zostáva 300,- Eur. Ďalej uviedol, že úrad práce vie o všetkých zamestnancoch, koľko zarobí dotyčná osoba. Nočné práce nemôže robiť kvôli zraku, má tupozrakosť. Čo sa týka práce cez víkend, človek si potrebuje aj oddýchnuť, aby mohol potom pracovať.

27. Postupom krajského súdu, a to podaním zo dňa 06.03.2024 bolo vyjadrenie odvolateľa (otca) doručené matke a kolíznemu opatrovníkovi s možnosťou sa k nemu v lehote 10 dní písomne vyjadriť, ktorú možnosť kolízny opatrovník nevyužil.

28. Následne sa vyjadrila v podaní zo dňa 12.3.2024 matka maloletých detí, ktorá uviedla, že vo veci zvýšenia výživného na maloleté deti okresný súd rozhodol na základe predložených listinných dôkazov, správy kolíznej opatrovníčky a vlastného skúmania, s ktorým súhlasí. Dôvody, ktoré uviedol otec, sú zhrnutím faktov, ktoré okresný súd pri rozhodovaní poznal. Exekučné zrážky, záznam v registri trestov a domáce väzenie sú následkom neplatenia výživného na maloleté deti, čo nie je argument pre odvolanie. Otec žije v spoločnej domácnosti s priateľkou, teda sú na výdavky dvaja. Matka žije s maloletými deťmi sama a okrem bežných výdavkov sa musí postarať aj o výdavky a starostlivosť o maloleté deti v čase choroby a školských prázdnin. Otec má možnosť nájsť si lepšie zamestnanie.

29. Postupom krajského súdu, a to podaním zo dňa 15.03.2024 bolo vyjadrenie matky doručené na vedomie otcovi a kolíznemu opatrovníkovi.

30. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 34 CSP v spojení s § 2 CMP), po zistení, že odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo podané včas a oprávnenou osobou, preskúmal vec v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 65, § 66 CMP s prihliadnutím na vady konania, iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré nezistil (§ 67 CMP) bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 CMP), verejným vyhlásením rozsudku krajským súdom za rešpektovania ust. § 219 ods. 1, 3 CSP napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1, 2 CSP. Rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0.

31. K procesnému postupu krajského súdu, ktorý prejednal odvolanie otca maloletých detí bez nariadenia pojednávania sa poukazuje na uznesenie Krajského súdu v Žiline č.k. 13CoP/20/2024-141 zo dňa 19.03.2024, keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli Krajského súdu v Žiline v lehote najmenej 5 dní pred jeho vyhlásením, v zmysle vyššie uvedeného uznesenia krajského súdu dňa 19.03.2024 a na webovej stránke Krajského súdu v Žiline.

32. V prvom rade krajský súd vyhodnocoval odvolanie otca vo vzťahu k jeho obsahovým náležitostiam, a to vzhľadom na posúdenie okresného súdu v Predkladacej správe č.k. 25P/139/2023-112 zo dňa 24.01.2024, že opis odvolania otca mal. detí nebol doručovaný na vyjadrenie, nakoľko nespĺňa všetky náležitosti riadneho odvolania, na doplnenie ktorých bol otec vyzvaný uznesením č.k. 25P/139/2023-104 zo dňa 02.01.2024. Z obsahu podania otca zo dňa 20.11.2023 (č.l. 102 spisu) v spojení s doplnením doručeným okresnému súdu dňa 15.01.2024 (č.l. 102, 108 spisu) bolo zrejmé, že, i keď to výslovne z obsahu týchto podaní nevyplývalo, ním napadol rozsudok okresného súdu v celom rozsahu, ďalej bolo zrejmé, čo žiada, s popisom svojich osobných a majetkových pomerov a výslovne uviedol, že „s týmto rozsudkom nesúhlasím“ a, že žiadal, aby súd rešpektoval jeho záujmy. Za aplikácie ust. § 124 ods. 1 CSP, podľa ktorého každé podanie sa posudzuje podľa jeho obsahu v spojení s ust. § 120 ods. 3 CSP, podľa ktorého, ak sa v lehote určenej súdom podanie nedoplní alebo neopraví, súd podanie odmietne; to neplatí, ak pre uvedený nedostatok možno v konaní pokračovať, krajský súd dospel k záveru, že odvolanie otca zodpovedalo náležitostiam vyžadovaným § 363 CSP, a preto nemohlo byť odmietnuté podľa ust. § 386 písm. d) CSP. Odvolací súd preto po predložení veci okresným súdom sám uskutočnil postup podľa § 373 CSP v spojení s ust. § 378 ods. 1 CSP.

33. Za rešpektovania ust. § 65, § 66 v spojení s § 67 CMP krajský súd uvádza, že základom pre jeho konanie bolo odvolanie otca proti rozsudku okresného súdu uskutočnené podaním zo dňa 20.11.2023 v spojení s podaním zo dňa 10.01.2024.

34. Podstatou odvolania otca maloletých detí bol nesúhlas s rozsudkom Okresného súdu pri určovaní výšky výživného, keď nevzal do úvahy, že jeho príjem je menší, nevychádza mu platiť výživné 300,- Eur mesačne ani jeho priateľka nemá vyšší príjem, že deťom posielal darčeky, že má elektronický náramok na nohe, čo ho obmedzuje v hľadaní nového zamestnania, že nemá čistý register z dôvodu zameškaného výživného na dve maloleté deti. Ďalej tvrdil, že mu bola zistená očná choroba, z ktorého dôvodu nemôže dvíhať ťažké bremená a robiť nočné zmeny, ako aj, že od 01.12.2023 je evidovaný ako uchádzač o zamestnanie.

35. Na základe nižšie uvedených prijatých záverov a zhodnotení krajský súd konštatuje, že nebolo možné vyhovieť odvolaniu otca, pretože okresný súd rešpektoval zákonné princípy pri stanovení výšky vyživovacej povinnosti, a to zmenu pomerov na strane maloletých detí, rodičov maloletých detí, odôvodnených potrieb maloletých detí, a to všetko so zohľadnením konštatovaných odôvodnených výdavkov maloletých detí a schopností a možností obidvoch rodičov maloletého dieťaťa.

36. Primárne krajský súd uvádza, že základom jeho rozhodnutia je aplikácia ust. § 387 ods. 2 CSP, pretože sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku okresného súdu, s prijatými skutkovými zisteniami a právnym vyhodnotením, preto v podrobnostiach na toto odôvodnenie odkazuje. Práve z titulu aplikácie ust. § 387 ods. 2 CSP nie je potrebné ani žiaduce, aby krajský súd ako odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku zopakoval tie skutkové zistenia a právne závery, ktoré vyjadril okresný súd v napadnutom rozsudku, pretože je postačujúce na ne odkázať, ak rozsudok okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu tvoria organickú jednotu. Odôvodnenie

rozhodnutia okresného súdu a odvolacieho súdu nie je možné posudzovať izolovane, pretože tak prvoinštančné ako aj odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (uznesenie Ústavného súdu SR sp.zn. IV. ÚS 350/09, II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08).

37. V zmysle ustanovení § 26, § 78 ods. 1, § 78 ods. 3 Zákona o rodine v spojení s § 121 CMP, na ktoré odkázal aj okresný súd, dohody a súdne rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností, ako aj o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery, resp. ak sa podstatne zmenili okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre doterajšiu úpravu, pričom zmena rozsudku je prípustná od času, keď došlo k zmene pomerov. Hmotnoprávnou podmienkou pre zmenu predchádzajúceho súdneho rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností je teda zmena pomerov, ktorá musí byť podstatná a musí sa týkať okolností, ktoré odôvodňujú výkon rodičovských práv a povinností a je preukázané, že došlo k zmene pomerov v rámci rozhodovania o výživnom, a to v takej miere, že predchádzajúce rozhodnutie o výživnom nezodpovedá odôvodneným potrebám nezaopatrených maloletých detí a schopnostiam a možnostiam povinného rodiča.

38. Okresný súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku dostatočným, potrebným a zrozumiteľným spôsobom vysporiadal s vykonanými dôkazmi, pričom správne prihliadol na záujem maloletých detí a dospel k správnym skutkovým a právnym záverom. Okresný súd pri rozhodovaní vo veci po vykonanom dokazovaní vyjadril odôvodnenosť výdavkov na maloleté deti v odseku 21. odôvodnenia napadnutého rozsudku, s ktorým vyhodnotením sa krajský súd stotožňuje za aplikácie ust. § 387 ods. 2 CSP. Okresný súd pri rozhodovaní vo veci bral do úvahy existenciu zmeny pomerov na strane maloletých detí, ako aj zmenu pomerov na strane rodičov maloletých detí a súčasne, čo zdôrazňuje krajský súd, prihliadol na dobu, ktorá uplynula od poslednej úpravy výživného na maloleté deti a na skutočnosť, že matka zabezpečuje osobnú starostlivosť, ktorej intenzita zodpovedá veku maloletého dieťaťa, avšak nemožno opomenúť, že túto osobnú starostlivosť matka zabezpečuje (vek maloletých detí 10 a 9 rokov).

39. Krajský súd k odvolacím dôvodom otca maloletých detí zvyrazňuje to, že o výške vyživovacej povinnosti naposledy bolo rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu v Žiari nad Hronom sp.zn. 23P/15/2019 zo dňa 07. augusta 2019, ktorým bola zvýšená vyživovacia povinnosť otca maloletých detí, a to na výživu mal. A. vo výške 110,- Eur mesačne a na výživu mal. C. vo výške 90,- Eur mesačne počnúc právoplatnosťou rozsudku. Od tohto rozsudku až do napadnutého rozsudku okresného súdu odvolaním otca maloletých detí nebola vykonaná úprava výživného, t.j. cca približne po dobu 4 rokov, od ktorej doby v pomeroch tak maloletých detí, ako aj matky a otca maloletých detí došlo k zmene pomerov. Pokiaľ ide o zvýšenie výživného, už sama doba od poslednej úpravy výživného na maloleté deti (rozsudok Okresného súdu v Žiari nad Hronom sp.zn. 23P/15/2019 zo dňa 07. augusta 2019), a to doba 4 rokov, bola opodstatňujúca na zvýšenie výživného.

40. Krajský súd z titulu aplikácie § 387 ods. 2 CSP v podrobnostiach odkazuje na výsledky vykonaného dokazovania a zistenia skutočného stavu veci, s ktorými výsledkami dokazovania bolo nevyhnutné súhlasiť.

41. Odvolací súd uvádza, že „nová“ úprava vyživovacej povinnosti povinného rodiča (t.j. zvýšenie výživného) je opodstatnená len za predpokladu, ak má súd jednoznačne v konaní preukázané, že pomery povinného i oprávneného sa zmenili do takej miery, že predchádzajúce rozhodnutie o výživnom už nezodpovedá schopnostiam a možnostiam povinného rodiča a odôvodneným potrebám nezaopatrených maloletých detí. Ako bolo uvedené krajským súdom, od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti rodičov voči maloletým deťom A. a C. uplynula dlhšia doba a už táto skutočnosť sama o sebe bola relevantným dôvodom opodstatňujúcim novú úpravu výšky príspevku povinného rodiča na výživu nezaopatrených detí, pretože vývoj životných nákladov, ako aj miera odôvodnených potrieb maloletých v časovom horizonte 4 rokov sa zvýšila, ktorú bol okresný súd povinný zohľadniť, k čomu za aplikácie ust. § 78 ods. 3 Zákona o rodine aj napadnutým rozsudkom došlo.

42. K odvolacím dôvodom otca maloletých detí krajský súd zvyrazňuje to, že na jednej strane sa objektívne a nespochybniteľne zvýšili primerane veku maloletých, keď A. nastúpila na II. stupeň základnej školy a C. je žiakom 3. ročníka základnej školy, ich odôvodnené potreby a výdavky, pri ktorých je súd povinný skúmať ich odôvodnenosť, k čomu na základe výsledkov vykonaného dokazovania zo strany okresného súdu došlo. Náklady predstavujú všetky náklady potrebné na uspokojenie potrieb detí,

príčom medzi základné patria bývanie, stravovanie, ošatenie, hygienické potreby a drogéria, zdravotná starostlivosť, školské potreby a náklady súvisiace s plnením školskej dochádzky a záujmové krúžky.

43. Za rešpektovania ust. § 62 ods. 2 v spojení s § 75 ods. 1 Zákona o rodine okresný súd konštatoval, že u matky došlo k zmene pomerov, ktorej mesačný čistý príjem sa zvýšil na sumu 716,38 Eur, avšak stúpli i náklady spojené s maloletými deťmi. K času rozhodnutia okresného súdu príjem otca oproti pôvodnému rozhodnutiu, kde bol zistený príjem cca 600,- až 650 Eur,-, by mal byť vo výške 860,- Eur u zamestnávateľa Coop Jednota. U zamestnávateľa InWork s.r.o. otec dosahoval príjem za obdobie 05/2023 do 07/2023 v priemere 990 Eur, pričom z oznámenia na č.l. 80 spisu vyplývalo, že pracovný pomer otca bol skončený dohodou na jeho žiadosť, čím sa otec vzdal výhodnejšieho zamestnania. Pokiaľ otec v odvolaní poukazoval na to, že je evidovaný od 1.12.2023 na úrade práce, tak v odvolaní ani netvrdil dôvod skončenia pracovného pomeru v Coop Jednota, ak z pracovnej zmluvy na č.l. 82 spisu vyplývala dohodnutá doba pracovného pomeru do 30.9.2024. K námietke otca, že má elektronický náramok, čo ho obmedzuje v hľadaní si zamestnania, odvolací súd súhlasí so zhodnotením okresného súdu v odseku 22. odôvodnenia rozsudku, v ktorom správne poukázal na závery aplikačnej praxe, z ktorých vyplýva, že pri určení výživného je rozhodujúci príjem rodiča, ktorý by reálne mohol dosiahnuť a nie príjem, ktorý rodič fakticky dosahuje, pretože princíp potenciality má prednosť pred princípom fakticity. Tento princíp sa uplatňuje vtedy, keď povinný svojim konaním berie na seba neprimerané majetkové riziká zahrňujúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, prípadne vedie k strate príjmu, a tým aj k strate možnosti platiť výživné a obdobné negatívne dopady má aj situácia a konanie povinného, ktorým sa bez vážneho dôvodu vzdal doterajšieho výhodnejšieho zamestnania, resp. v dôsledku jeho protiprávneho konania majúceho znaky trestnej činnosti došlo k poklesu alebo až k strate jeho príjmu. Navyše otec relevantne ani netvrdil iné dôvody, ktoré by mu bránili v možnosti nájsť si primerané zamestnanie a dosahovať príjem. K zákonnosti postupu okresného súdu, a to pri ustáľovaní pomerov otca maloletých detí ako povinného subjektu pri potencionálnom príjme otca v zhode s okresným súdom i krajský súd poukazuje na závery vyjadrené v rozhodnutí sp.zn. 5Cdo 14/2021.

44. K poukazu otca, že deťom posielal darčeky, tak uvedené v konaní pred súdom prvej inštancie ako i v odvolacom konaní zostalo len v rovine tvrdenia, nebolo preukázané ani to, že by sa otec s maloletými deťmi stretával a nejakým spôsobom ich kontaktoval a podieľal sa na zabezpečovaní starostlivosti o maloleté deti, naopak bolo preukázané, že otec si vyživovaciu povinnosť neplnil (náhradné výživné). To, že starostlivosť o maloleté deti zabezpečuje výlučne matka a že otec na starostlivosti o maloleté deti dlhodobo žiadnym spôsobom nepodieľa, neplní si vyživovaciu povinnosť, konštatoval aj kolízny opatrovník do Zapisnice o pojednávaní zo dňa 07.11.2023, keď konštatoval aj to, že suma 150,- Eur na obe deti podľa jeho názoru je výškou primeranou.

45. S prihliadnutím na zákonné kritériá vyjadrené v § 62 v spojení s § 75 ods. 1 Zákona o rodine krajský súd konštatuje, že záver súdu prvej inštancie o tom, že návrh matky na zvýšenie výživného je dôvodný, bol správny. Oproti pôvodnému rozhodnutiu bolo zistené, že sa zvýšili výdavky na maloleté deti v súvislosti s návštevou druhého stupňa základnej školy mal. A. a prvého stupňa mal. C., ako aj výdavky zvýšené v spojení s ich záujmovými aktivitami. Teda podstatnou zmenou pomerov na strane maloletých detí boli zvýšené výdavky v súvislosti s návštevou školy. Na strane otca k momentu rozhodovania okresného súdu nedošlo k výraznej zmene, žije s družkou, teda na nákladoch sa podieľajú spoločne. Okresný súd postupoval správne, keď na základe zisteného skutkového stavu zvýšil naposledy určené výživné na mal. A. na sumu 150,- Eur mesačne a na mal. C. na sumu 150,- Eur mesačne, ktoré zvýšené výživné zodpovedá odôvodneným potrebám maloletých detí pri potencionálnom možnom príjme otca, ktorý by mohol dosahovať. Zároveň nebolo spochybnené ani to, že je v otcových možnostiach sa zamestnať a ani k odvolaniu neboli priložené také dôkazy, ktoré by osvedčili, že by nemohol mať iný príjem.

46. Ďalej sa zvyrazňuje to, že okresný súd postupoval zákonne a vzhľadom aj na vek maloletých detí a okolnosti danej veci, ktoré boli zistené, zohľadnil výlučnú a intenzívnu starostlivosť matky o maloleté deti a tomuto postupu nie je možné zo strany odvolacieho súdu nič vytknúť. Krajský súd vo všeobecnosti uvádza, že obligatónym zákonným hľadiskom je osobný výkon starostlivosti o maloleté deti. V zmysle § 62 ods. 4 veta prvá Zákona o rodine sa aj v zmysle súdnej praxe osobný výkon starostlivosti o dieťa chápe ako určitá hodnota, ktorá sa pri určovaní výživného nemôže nebrať do úvahy. Pokiaľ sa aj v zákonom znení používa termín „prihliada sa“, osobnú starostlivosť nepochybne kladie na roveň

finančnému zabezpečeniu výživy. Ak z tejto zákonnej úpravy vychádzal okresný súd a výlučnú osobnú starostlivosť matky o maloleté deti zohľadnil a premietol v určitej hodnote pri určovaní výživného otcovi maloletých detí, tak tento postup okresného súdu je potrebné hodnotiť ako správne právne posúdenie veci. Predsa s prihliadnutím k tomu, že maloleté deti sú v osobnej starostlivosti matky, s ktorou žijú v spoločnej domácnosti, tak táto musí byť aj príslušným spôsobom finančne kompenzovaná. Nebolo sporné ani to, že to bola matka, ktorá zabezpečovala/-čuje všetky výdavky a potreby maloletých detí aj v rovine osobnej starostlivosti.

47. V súvislosti s odvolaním otca, v ktorom poukazoval na svoje osobné majetkové pomery krajský súd zdôrazňuje, že predsa vyživovacia povinnosť rodičov voči deťom je pilierom zákonnej povinnosti poskytovať výživu. Podľa názoru krajského súdu pri určení zvýšenej výšky vyživovacej povinnosti bolo potrebné zohľadniť výlučnú starostlivosť matky o maloleté deti, a stav nepodieľania sa otca na plnení vyživovacej povinnosti, ak sám do Zápisnice o pojednávaní zo dňa 07.11.2023, konkrétne na č.l. 88 rub spisu uviedol „...“, teraz výživné som neplatil, lebo som poberal podporu v nezamestnanosti vo výške 330,- Eur“, na absenciu záujmu otca o maloleté deti „...deti nechodievam pozeráť vôbec, chodím do roboty a cestovné je nákladné. Netelefonujem s nimi ani nevolám s nimi cez messenger...“.

48. Krajský súd nezistil relevantnosť odvolacích dôvodov otca maloletých detí, nebol nesprávne zistený skutkový stav veci a ani nedošlo na základe vykonaného dokazovania k neúplnosti zistenia skutočného stavu veci. Krajský súd rozsudok okresného súdu napadnutý odvolaním otca maloletých detí potvrdil v celom rozsahu, a to aj v závislých výrokoch, t.j. vo výroku II., ktorým sa zmenila posledná úprava výživného pre maloleté deti rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 23P/15/2019-48 zo dňa 07.08.2019 v časti týkajúcej sa výživného na maloleté deti a vo výroku III., podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

49. O trovách odvolacieho konania rozhodol krajský súd za aplikácie § 396 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP a § 52 CMP tak, že žiadnemu z účastníkov konania nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, keď v prejednávanej veci nebol dôvod postupovať podľa ust. § 54 a § 55 CMP.

Poučenie:

Proti tomu rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa ust. § 428 CSP v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa ust. § 429 ods. 1 CSP dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa ust. § 429 ods. 2 CSP povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

Podľa ust. § 430 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Podľa ust. § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa ust. § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Podľa ust. § 421 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa ust. § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

Podľa ust. § 433 CSP dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom.

Podľa ust. § 434 CSP dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Podľa ust. § 435 CSP v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.